

Η χρήση βλαστοκυττάρων και ο ηθικός προβληματισμός της Ορθόδοξης Εκκλησίας

Ορθοδοξία / Βιοηθική

Νίκη Νικολάου, Θεολόγος

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1VsrmNm>]

7. Οι απόψεις του αρχιμανδρίτη Μακάριου Γρινιεζάκη

Στην παρούσα ενότητα, θα ξεκινήσουμε με την παρουσίαση των θέσεων της Εκκλησίας γύρω από το θέμα των βλαστικών κυττάρων υπό τη ματιά του αρχιμανδρίτη Μακάριου Γρινιεζάκη. Όπως και η βιοηθική, έτσι και η έρευνα και η χρήση των βλαστικών κυττάρων έκανε την εμφάνισή της κατά τη δεκαετία του 1960. Παρουσίασε και παρουσιάζει ένα συνεχώς αυξανόμενο ενδιαφέρον, επειδή εγγυάται την αντιμετώπιση ανίατων ασθενειών.

Αναφέρθηκε προηγουμένως, ότι τα βλαστικά κύτταρα βοηθούν στην αντιμετώπιση ανίατων ασθενειών. Αυτό συμβαίνει με τη κυτταροθεραπεία, μια διαδικασία η οποία είναι αντίστοιχη με τη μεταμόσχευση (εμφυτεύονται κύτταρα αντί όργανα) και κατά την οποία τα βλαστικά κύτταρα «*μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να παράγουν υγιή λειτουργικά εξειδικευμένα κύτταρα, τα οποία έπειτα μπορούν να αντικαταστήσουν ασθενή ή δυσλειτουργικά κύτταρα*»[597].

Προβλέπεται ότι η αναφερόμενη διαδικασία, φέρνει επιθυμητά αποτελέσματα στους τραυματισμούς της σπονδυλικής στήλης, στην ρευματοειδή αρθρίτιδα, στον καρκίνο, στο διαβήτη τύπου I, στη νόσο Αλτσχάιμερ και στη νόσο Πάρκινσον, καθώς επίσης και στη σκλήρυνση κατά πλάκας, στην απώλεια της ακοής και της όρασης, στα εγκαύματα, στα εγκεφαλικά επεισόδια. Σήμερα χρησιμοποιούνται για τη λευχαιμία και τα παλαιά και νέα εμφράγματα του μυοκαρδίου. Υπάρχουν, επίσης, πιθανότητες για κατανόηση των μηχανισμών της εμβρυϊκής ανάπτυξης, καθώς και των ανωμαλιών του πολλαπλασιασμού των κυττάρων που εκδηλώνονται σε καρκινικές νόσους. Επιπλέον, θα είναι δυνατό να δοκιμάζονται τα νέα φάρμακα και οι επιδράσεις τους πριν γίνει η εφαρμογή τους στον άνθρωπο.

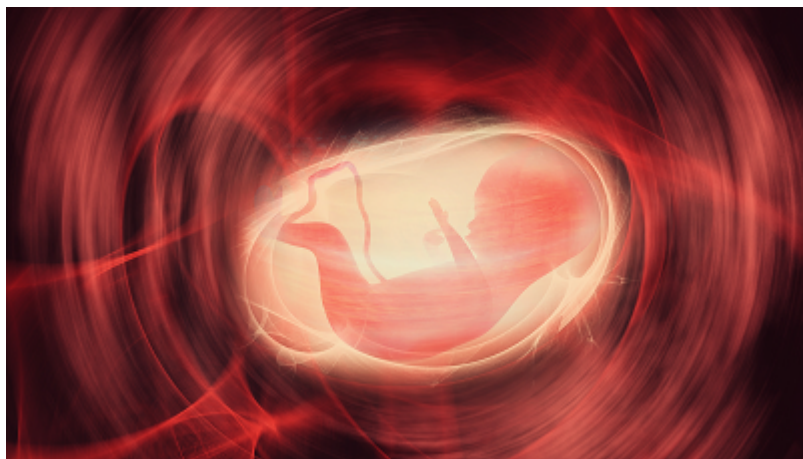
Ο έντονος ηθικός προβληματισμός γύρω από το θέμα των βλαστοκυττάρων, παρουσιάστηκε το 1988 με την έρευνα να επεκτείνεται στα ανθρώπινα εμβρυϊκά βλαστοκύτταρα. Άρχισε, να γίνεται έρευνα για τη δημιουργία βλαστοκυττάρων με προέλευση τα έμβρυα στο αρχικό στάδιο της εξελικτικής τους πορείας. Να σημειωθεί ότι πηγές των εμβρύων είναι τα «περισσευόμενα» έμβρυα των *in vitro* γονιμοποιήσεων, τα έμβρυα των αμβλώσεων και τα έμβρυα τα οποία δημιουργούνται με τη μέθοδο της αναπαραγωγικής κλωνοποίησης για αυτό το

σκοπό[598]. Σε όλες τις περιπτώσεις τα έμβρυα είναι ηλικίας πέντε έως επτά ημερών, δηλαδή στο στάδιο της βλαστοκύστης.

Είναι οφθαλμοφανές ότι ο ηθικός προβληματισμός ανακύπτει από τη χρήση των ανθρώπινων εμβρύων για ερευνητικούς και θεραπευτικούς σκοπούς. Προκύπτουν έτσι δύο εκ διαμέτρου αντίθετες απόψεις. Η πρώτη, υποστηρίζει τη χρήση των βλαστοκυττάρων ως δυνατότητα θεραπείας ανίατων ασθενειών, καθώς και δυνατότητα διάνοιξης της αναγεννησιακής γενετικής. Κατά τη δεύτερη άποψη, η χρήση των βλαστικών κυττάρων απαγορεύεται καθότι τα έμβρυα, ως ανθρώπινες υπάρξεις, δικαιούνται προστασίας. Η έρευνα, συνδέεται με την αρχή της ζωής. Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας, αναφέρθηκε ότι ο άνθρωπος, ως ψυχοσωματική οντότητα, δημιουργείται από τη στιγμή της σύλληψης. Επομένως, τα ηθικά διλήμματα, τα οποία προκύπτουν από την χρήση των βλαστοκυττάρων, γίνονται εντονότερα για τους Ορθοδόξους.

Η Εκκλησία, σύμφωνα με τον Γρινιεζάκη, δεν δυσκολεύεται να πάρει θέση απέναντι σε αυτό το ζήτημα. Αυτό συμβαίνει διότι καθοδηγείται από την ηθική του Ευαγγελίου, σύμφωνα με την οποία δεν μπορεί να δικαιολογηθεί μια ανήθικη πράξη και η οποία αντιτίθεται με την κοσμική ηθική, η οποία επιτρέπει τη δικαιολόγηση μιας πράξης εφόσον το αποτέλεσμά της είναι αναμενόμενο. Ωστόσο, η Εκκλησία δεν τηρεί αρνητική στάση απέναντι στην πρόοδο και στην επιστήμη. Βασίζει κάθε επιστημονικό επίτευγμα στο γεγονός ότι ο Θεός χάρισε στον άνθρωπο όλα τα απαραίτητα εφόδια, ώστε να μπορεί να αναπτύξει τις δεξιότητές του και να εργάζεται για το καλό.

Απαραίτητη προϋπόθεση, όμως, είναι τα βλαστοκύτταρα να μην προέρχονται από έμβρυα των οποίων έχει διακοπεί η πορεία προς τη ζωή. Ο Γρινιεζάκης, τονίζει ότι η Εκκλησία θα μπορούσε να δεχθεί ως πηγή λήψεως βλαστοκυττάρων το μορίδιο, το αναπτυξιακό στάδιο του εμβρύου πριν από το στάδιο της βλαστοκύστης, το οποίο αποτελείται από μια συμπαγή σφαίρα δεκαέξι έως τριάντα κυττάρων. Εξάλλου, είναι αποδεδειγμένο ότι το μορίδιο μπορεί να αντέξει την αφαίρεση μερικών κυττάρων χωρίς αυτό να αποτελεί εμπόδιο στη συνέχιση της ανάπτυξης του εμβρύου. Σε εξέλιξη βρίσκεται έρευνα για τον επαναπρογραμματισμό των ενήλικων κυττάρων σε εμβρυϊκά βλαστοκύτταρα, η οποία είναι αποδεκτή από την Εκκλησία επειδή δεν καταστρέφει τη ζωή, δεν δημιουργεί έμβρυα για συγκεκριμένο χρηστικό σκοπό και θα έχει θεραπευτικές εφαρμογές.

Συνοψίζοντας το θέμα των βλαστικών κυττάρων και σε σχέση με την Ορθόδοξη πίστη, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι η Εκκλησία δεν είναι αντίθετη στη χρήση των βλαστοκυττάρων, αρκεί να μην υιοθετείται πρακτική η οποία καταστρέφει το έμβρυο. Σύμφωνα με το Ευαγγέλιο, ο άνθρωπος δεν έχει δικαίωμα να σώσει ή να βελτιώσει μια ζωή, καταστρέφοντας μια άλλη εκτός εάν αυτό γίνει με την προσωπική μας θυσία και τη δωρεά της δικής μας ζωής [599]. Η Εκκλησία, ελπίζει ότι η έρευνα των ενήλικων κυττάρων θα αποδώσει καρπούς, δείχνοντας σεβασμό προς την ανθρώπινη ζωή και χωρίς να εγείρει ηθικά διλήμματα.

[Συνεχίζεται]

[597] Πέτρος Παναγιωτόπουλος, *Βλαστοκύτταρα - Χρήσεις και Βιοηθικοί Προβληματισμοί [1]*, ό.π.

[598] Μακάριος Γρινιεζάκης, *Έρευνα και χρήση βλαστικών κυττάρων- Θεολογική και βιοηθική προσέγγιση*, ό.π., σ. 20

[599] Στο ίδιο, σ. 24

<http://bitly.com/23N6XCC>